

**Werkdocument: Overzicht
financiële regelingen**

Versie 26 juli 2023

www.erfgoedloketgroningen.nl

Inhoud

Financiële regelingen Cultureel Erfgoed Groningen – Provinciaal	5
Provinciale subsidieregeling Groot onderhoud en restauratie rijksmonumenten (GRRG)	5
Provinciale subsidieregeling Regulier onderhoud rijksmonumenten (RORG)	6
Provinciale subsidieregeling regulier onderhoud karakteristieke panden en gemeentelijke monumenten Groningen (SOK)	7
Karakteristieke gebouwen Overschild	8
Cultuurfonds gemeentelijke monumenten, karakteristieke en beeldbepalende panden	8
Overzicht Financiële regelingen Cultureel Erfgoed - Landelijk	9
Instandhoudingssubsidie woonhuis-rijksmonumenten	9
Subsidie restauratie grote rijksmonumenten	9
Instandhoudingssubsidie (rijksmonumentale niet-woonhuizen) (SIM)	9
Subsidie herbestemming	10
Restauratiefonds-hypotheek	10
Restauratiefondsplus-hypotheek	11
Annuïteitenlening Restauratiefonds	11
Monumenten-hypotheek	11
Duurzame Monumenten-Lening	11
Kerken Nevenfunctie-Lening	11
Duurzame Scholenfonds-lening	11
Overige interessante Subsidies en Fondsen	12
J.B. Scholtenfonds en H.S. Kammingafonds	12
Hendrik Mullerfonds	12
Stichting Jan Menze van Diepen	12
Bouwfonds Cultuurfonds	12
Boerderijfonds	12
Adviesregeling Groningen.	12
Vernieuwing vaste presentatie erfgoed	12
Diverse regelingen voor verduurzaming	13
SamenZONderAsbest	13
9% BTW regeling	13
Subsidie verduurzaming en verbetering Groningen – binnen versterkingstraject.....	13
Subsidie verduurzaming en verbetering Groningen – buiten versterkingstraject	13
Investeringsubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE).....	13
De energiebespaarlening,	13
Teruggave BTW aanschaf zonnepanelen.	13
Subsidie klimaat gemeente Groningen.....	13

Veteranen fonds	14
Stichting Drs. Cor van Zadelhoff Fonds	14
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	14
Stichting TBI Fundatie	14
Diverse financieringen en subsidies via RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)	14
Haalbaarheidsonderzoek	14
Vroege fasefinanciering	14
Diverse overige fondsen en subsidies	14
Fonds Nieuwe Doen Groningen	14
Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL)	14
Subsidie ruimtelijke kwaliteit	14
Waddenfonds	15
Amateurkunst, cultuurparticipatie en erfgoed	15
LEADER Oost-Groningen	15
Zorg en voorzieningen	15
Transitiefonds Particuliere Woningvoorraad	15
VSB fonds	15
Bank Nederlandse Gemeenten Cultuurfonds:	15
Cultuursubsidie	16
Mondriaanfonds	16
Fonds voor Cultuurparticipatie	16
Jeugdcultuurfonds	16
Nederlands Filmfonds	16
Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten	16
Oranjefonds	16
Prins Bernhard Cultuurfonds	16
SNS REAAL Fonds	16
Stichting Doen	16
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	16
Stichting Ammodo:	17
Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij	17
Jantje Beton	17
Johan Cruyff Foundation	17
Skan-fonds	17
Fundatie Van den Santheuvel, Sobbe	17
Stichting weeshuis der doopsgezinden	17
Regio Groningen-Assen	17
Agenda voor de Veenkoloniën	17

SNS fondsen.....	17
Stichting Wildervank fonds.....	17
Het Fonds: ondernemersfonds Groningen,	17
Fonds voor de landbouw in de provincie Groningen.....	17
Kunstraad Groningen:	17
Hazewinkelfonds	18
Emmaplein Foundation:.....	18
St. Madurodam Steunfonds:	18
Haella Stichting:	18
Richard Kraijceck Foundation:.....	18
Fonds Sluyterman van Loo:.....	18
Stichting Het R C Maagdenhuis:.....	18
M.O.A.C Gravin van Bylandt Stichting:	18
Fondsen voor ouderen:	18
Maatschappij van Welstand.....	18
Stichting tot behoud van het Nederlandse orgel.....	18
Stichting Marthe Havingafonds	18
Meindersma – Sybenga stichting	18
Stichting Orgelfonds Mooy	18
Websites	18

Financiële regelingen Cultureel Erfgoed Groningen – Provinciaal

Provinciale subsidieregeling Groot onderhoud en restauratie rijksmonumenten (GRRG)

Ook in 2023 is er weer budget beschikbaar voor het groot onderhoud aan uw rijksmonumentale pand.

De subsidie is bedoeld voor groot onderhoud, waaronder restauratie en herbestemming, van rijksmonumentale gebouwen in de provincie Groningen. In de aardbevingsgemeenten kunnen eigenaren van rijksmonumenten met een woonfunctie ook subsidie aanvragen. Hierbij hanteren we de gemeentegrenzen 2018. Daarnaast is de gemeente Oldambt per 6 februari 2019 aan het aardbevingsgebied toegevoegd.

Op dit moment is nog niet bekend wanneer de volgende tender (indieningsperiode) weer open zal gaan.

Meer informatie over de regeling staat op: <https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/cultuur/groot-onderhoud-waaronder-restauratie-rijksmonumenten-grrg/>

Voorwaarden

Voor de subsidie gelden onder andere de volgende voorwaarden:

- Het moet gaan om een gebouwd of groen rijksmonument in de provincie Groningen.
- Een rijksmonument met woonfunctie komt alleen voor subsidie in aanmerking als het staat in één van de aardbevingsgemeenten.
- Buiten het aardbevingsgebied komen rijksmonumenten of zelfstandig bouwkundige eenheden van rijksmonumenten in aanmerking voor subsidie wanneer ze voor minder dan 50% voor bewoning gebruikt worden.
- U beschikt, uiterlijk binnen 6 weken vanaf de sluitingsdatum, over alle benodigde vergunningen, in het bijzonder de omgevingsvergunning. Houd er rekening mee dat in veel gevallen ook een omgevingsvergunning nodig is voor energiebesparende maatregelen. In het geval van herbestemming en/of vervanging van de dakbedekking is er altijd een omgevingsvergunning nodig. Indien de werkzaamheden vergunning vrij zijn is er een officiële brief van de gemeente nodig ter bevestiging.
- Het project start binnen 6 maanden na de subsidieverlening en is bij gebouwde rijksmonumenten binnen 2 jaar na de start afgerond, en bij groene monumenten binnen 3 jaar na de start.
- U hebt geen andere instandhoudingssubsidie van het Rijk of provincie Groningen ontvangen voor de subsidiabele kosten die in uw aanvraag zijn opgevoerd. Voor klinkend erfgoed is een uitzondering gemaakt: u mag dan een bijdrage uit de regeling van het rijk voor klinkend erfgoed stapelen met de bijdrage uit de GRRG (tot samen maximaal 70% subsidie).
- De hoogte van de subsidiabele restauratiekosten binnen de totale projectkosten is voor gebouwde rijksmonumenten minstens € 35.000. Voor groene rijksmonumenten geldt een minimum van € 20.000,- subsidiabele restauratiekosten. Voor luidklokken en uurwerken geldt een minimum subsidiabele restauratiekosten van € 5.000,-.
- De overige financiering van het project (cofinanciering) is helemaal geregeld. Dit blijkt uit een bijgevoegd dekkingsplan en stukken die aantonen dat de financiën daadwerkelijk beschikbaar zijn.
- U bent niet met de uitvoering van het project begonnen voordat de aanvraag is ingediend.

Houd er rekening mee dat groot onderhoud en restauratie aan rijksmonumentale panden vaak vergunningplichtig is. Meer informatie over de vergunning aanvraag kunt u opvragen bij uw gemeente.

Wilt u meer informatie? Schroom dan niet contact met het Erfgoedloket Groningen op te nemen!

Provinciale subsidieregeling Regulier onderhoud rijksmonumenten (RORG)

Deze subsidie is bedoeld voor regulier onderhoud aan rijksmonumenten met een woonfunctie (voor meer dan de helft in gebruik voor bewoning) in particulier eigendom in de aardbevingsgemeenten (Groningen, Midden-Groningen, Het Hogeland, Eemsdelta en Oldambt) in de provincie Groningen.

Denk erom: de provincie hanteert de voormalige gemeentegrenzen. Daarmee valt dus de voormalige gemeente Haren af, maar valt het deel van de gemeente Winsum dat nu bij gemeente Westerkwartier hoort wél binnen de regeling. Ook is per 6-2-2019 Oldambt aan het aardbevingsgebied toegevoegd.

Voorwaarden

Voor de subsidie gelden onder andere de volgende voorwaarden:

- Per rijksmonument met woonfunctie kan maximaal op één aanvraag per kalenderjaar subsidie worden verstrekt. (dus van 1 januari t/m 31 december). (Let op: dit is één van de wijzigingen ten opzichte van de regeling RORG2019). Voor aanvragen ingediend na 1 oktober kan dit dus betekenen dat de aangevraagde subsidie in het volgende kalenderjaar wordt vastgesteld.
- Het monument met woonfunctie moet in het aardbevingsgebied staan.
- Het betreft een rijksmonument of zelfstandig onderdeel dat voor meer dan de helft van de oppervlakte voor bewoning in gebruik is.
- De kosten waar we subsidie voor verlenen (de subsidiabele kosten) hebben betrekking op werkzaamheden die maximaal 1 jaar voor de datum van de aanvraag hebben plaatsgevonden, of werkzaamheden die nog uitgevoerd moeten worden.
- Wanneer in de aanvraag werkzaamheden zijn opgenomen waarvoor een omgevingsvergunning vereist is, bevat de aanvraag in ieder geval de verstrekte omgevingsvergunning. De afweging of voor werkzaamheden een omgevingsvergunning nodig is, kan alleen door de gemeente worden gemaakt.
- De volgende energiebesparende maatregelen zijn subsidiabel als daarbij de cultuurhistorische waarden van het rijksmonument behouden blijven: vloer/gevel/dakisolatie, isolerende beglazing en het waterzijdig inregelen van de warmte-installatie. U kunt niet alléén voor energiebesparende maatregelen subsidie aanvragen.
- De werkzaamheden moeten voldoen aan de inhoud van de [Leidraad subsidiabele instandhoudingskosten](#). De werkzaamheden moeten door een deskundige worden uitgevoerd, rekening houdend met de Erfgoedwet. Uitvoering door een deskundige is van belang voor een verantwoorde uitvoering van de werkzaamheden. Wij wijzen u daarom op de uitvoeringsrichtlijnen over het op een juiste manier uitvoeren van onderhoud en restauratie aan monumenten. Een overzicht van de reeds beschikbare en in ontwikkeling zijnde uitvoeringsrichtlijnen is te vinden op de website van de [Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg](#) (ERM).
- U ontvangt geen subsidie als het Rijk of de provincie al een andere subsidie verleend heeft voor de kosten die in de aanvraag zijn opgevoerd.
- U ontvangt geen subsidie als het subsidieplafond van de regeling RORG wordt overschreden. Er is dan geen beschikbaar budget meer in de periode waarin u een aanvraag hebt ingediend. Bekijk via het Provinciaal Blad het [subsidieplafond voor 2023](#).

Op de website van de provincie Groningen vindt u meer informatie:

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/cultuur/regulier-onderhoud-rijksmonumenten-rorg/>

En ook hier geldt: *wilt u meer weten, neem contact met ons op!*

Provinciale subsidieregeling regulier onderhoud karakteristieke panden en gemeentelijke monumenten Groningen (SOK)

Deze subsidie is bedoeld voor regulier onderhoud aan karakteristieke panden of gemeentelijke monumenten in de aardbevingsgemeenten (Groningen, Midden-Groningen, Het Hogeland, Eemsdelta en Oldambt) in de provincie Groningen.

Denk erom: de provincie hanteert de voormalige gemeentegrenzen. Daarmee valt dus de voormalige gemeente Haren af, maar valt het deel van de gemeente Winsum dat nu bij gemeente Westerkwartier hoort wél binnen de regeling. Ook is per 6-2-2019 Oldambt aan het aardbevingsgebied toegevoegd.

Voorwaarden

Voor de subsidie gelden onder andere de volgende voorwaarden:

- Per karakteristiek pand of gemeentelijke monument kan voor maximaal één aanvraag per kalenderjaar subsidie worden verstrekt.
- Het karakteristiek pand of gemeentelijke monument staat in het aardbevingsgebied.
- Het karakteristiek pand is opgenomen in een vastgesteld bestemmingsplan.
- De subsidie kan aangevraagd worden voor regulier onderhoud. Dit is sober, doelmatig en technisch noodzakelijk onderhoud. Hieronder wordt verstaan:
 - schilderwerkzaamheden, herstel voegwerk, onderhoud en herstel hemelwaterafvoer en goten, herstel dakbedekking of plaatselijke vervanging van dakbedekking, herstellen schoorstenen en herstel houtrot.
 - de werkzaamheden vinden plaats aan de buitenzijde van het pand.
 - onderhoudswerkzaamheden aan beschermde onderdelen van een gemeentelijk monument zijn ook subsidiabel.
- De kosten waar we subsidie voor verlenen (de subsidiabele kosten) hebben betrekking op werkzaamheden die maximaal 1 jaar voor de datum van de aanvraag hebben plaatsgevonden, of werkzaamheden die nog uitgevoerd moeten worden.
- Wanneer in de aanvraag werkzaamheden zijn opgenomen waarvoor een omgevingsvergunning vereist is, bevat de aanvraag in ieder geval de verstrekte omgevingsvergunning. De afweging of voor werkzaamheden een omgevingsvergunning nodig is, kan alleen door de gemeente worden gemaakt.
- De werkzaamheden zijn of worden uitgevoerd door een deskundige, architecten, bureaus en bouwbedrijven met kennis van zaken. Dit is van belang voor een verantwoorde uitvoering van de werkzaamheden.
- De hoogte van de subsidie is 50% van de subsidiabele kosten en bedraagt maximaal € 10.000.
- Voor boerderijen met een agrarische functie bedraagt de hoogte van de subsidie 50% van de subsidiabele kosten met een maximum van € 20.000.
- Bij de aanvraag worden de kosten vastgesteld waarover subsidie wordt verleend. Een onderdeel van die kosten vormt het uurloon voor de werkzaamheden. Dat uurloon is tot een maximaal bedrag subsidiabel. Vanaf 15 april 2022¹ is dit maximaal subsidiabele uurloon € 44,50 exclusief btw.

Op de website van de provincie Groningen kunt u de gehele regeling nalezen:

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/cultuur/regulier-onderhoud-karakteristieke-panden-en-gemeentelijke-monumenten-sok>. En natuurlijk geldt ook hier: *heeft u vragen, neem contact met ons op!*

¹ Indien dit bedrag in 2023 wijzigt zal dat op de website van de provincie Groningen worden aangepast.

Karakteristieke gebouwen Overschild

In Overschild moet een groot deel van de gebouwen worden versterkt, waaronder gebouwen die door de gemeente als karakteristiek zijn bestempeld. De subsidieregeling is bedoeld om deze karakteristieke gebouwen te behouden. U kunt de subsidie bijvoorbeeld gebruiken voor energiebesparende maatregelen, herbestemming, inhuur van experts of het herstellen van karakteristieke waarden.

De volledige regeling met bijbehorende voorwaarden vindt u [hier](#).

Cultuurfonds gemeentelijke monumenten, karakteristieke en beeldbepalende panden

Uit het Cultuurfonds voor Monumenten Groningen kunnen eigenaren een laagrentende lening (maximaal €200.000,-) aanvragen voor regulier onderhoud en/of restauratie, eventueel in combinatie met herbestemming en verduurzaming van een gemeentelijk monument, karakteristiek of beeldbepalend pand. Voor voorwaarden en aanvragen, kijk op: www.restauratiefonds.nl.

Voor meer informatie: neem contact op met uw gemeente. U kunt bij hen niet alleen de mogelijk noodzakelijke vergunning aanvragen; zij stellen ook de (hoogte van) de kosten voor lening vast.

Overzicht Financiële regelingen Cultureel Erfgoed - Landelijk

Instandhoudingssubsidie woonhuis-rijksmonumenten

Deze nieuwe subsidie vervangt per 2019 de fiscale aftrek voor particuliere eigenaren van rijksmonumentale woonhuizen. Er kan subsidie aangevraagd worden voor kosten die bijdragen aan de instandhouding van de monumentale onderdelen van het woonhuis-rijksmonument.

Andere punten van aandacht zijn:

- Het subsidiepercentage is vastgesteld op 38%, maar dit kan naar beneden worden bijgesteld als er onvoldoende budget is om alle aanvragers 38% subsidie toe te kennen. Bij overvraag wordt het subsidiepercentage verlaagd tot het hoogst mogelijke percentage waarvoor alle aanvragen binnen de grenzen van het beschikbare bedrag kunnen worden toegekend.
- De aanvraagperiode is tussen 1 maart en 30 april van het opvolgende jaar. Aanvragen kan digitaal via: <https://subsidie.monumenten.nl>.
- Er is geen minimum- of maximum aanvraagbedrag. Wel moet een aanvrager bij een aanvraag van meer dan €70.000,- een inspectierapport overleggen.
- Binnen 13 weken na de aanvraagperiode weet u of uw aanvraag wordt gehonoreerd en voor welk bedrag.
- Ook deze subsidieregeling volgt de 'Leidraad subsidiabele instandhoudingskosten'. Dus wilt u zeker weten of uw onderhoudskosten subsidiabel zijn, kijk even goed in deze leidraad.
- Voor eigenaren van rijksmonumenten in de (voormalige) aardbevingsgemeenten zijn de eerdergenoemde subsidies mogelijk interessanter. Laat u goed informeren!

Wilt u meer weten? Neem dan contact met ons op.

Subsidie restauratie grote rijksmonumenten

Grote rijksmonumenten kampen vaak met restauratieachterstanden. Het gaat dan om kostbare restauraties. Met de Subsidieregeling restauratie rijksmonumenten 2019-2020 stelt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap € 60 miljoen beschikbaar om deze gebouwen te behouden voor de toekomst.

De regeling is bedoeld voor rijksmonumenten met een restauratieproject van minimaal 2,5 miljoen euro aan subsidiabele kosten. *Vooralsnog is nieuwe openstelling van deze regeling niet duidelijk.*

Instandhoudingssubsidie (rijksmonumentale niet-woonhuizen) (SIM)

Deze subsidie bestaat al een aantal jaren, maar willen we toch graag nog even opnieuw bij u onder de aandacht brengen. Bent u eigenaar van bijvoorbeeld een rijksbeschermd kerk, molen, fabriek, boerderij of ander rijksmonument dat (oorspronkelijk) niet bestemd is als woonhuis, dan kunt u in aanmerking komen voor instandhoudingssubsidie.

Dit geldt overigens ook als u een archeologisch of groen rijksmonument in uw bezit heeft (hiervoor gelden wel afwijkende bedragen).

Het gaat hierbij om sober en doelmatig onderhoud. De subsidieregeling is in het leven geroepen om planmatig onderhoud van rijksmonumenten te stimuleren. Denk aan schilderwerk of onderhoud goten, maar ook verduurzamingsonderzoek is mogelijk subsidiabel.

Jaarlijks kunt u tussen 1 februari en 31 maart subsidie aanvragen. U vraagt dan aan voor een periode van zes jaar. U heeft dan ook meerjarenbegroting nodig om de subsidie te kunnen aanvragen. Het subsidiepercentage bedraagt in 2023: 60% van de subsidiabele kosten indien de aanvrager het pand niet

bedrijfmatig gebruikt en/of de aanvrager een Professionele organisaties voor monumentenbehoud (POM). Wordt het pand wel bedrijfsmatig gebruikt dan betreft het subsidiepercentage 40%.

Maximaal kunt u 3% van de (verzekerde) herbouwwaarde van uw pand krijgen over de periode van zes jaar (waarvan dus 40% door de eigenaar zelf moet worden bijgedragen).

Rekenvoorbeeld:

De herbouwwaarde is:	€ 1.500.000,-	
0,5% subsidie per jaar:	€ 7.500,-	
x 6 jaar:	€ 45.000,-	
	waarvan 60% subsidie:	€ 27.000,-
	waarvan 40% eigen bijdrage:	€ 18.000,-

De subsidie wordt na toekenning uitgekeerd in jaarlijkse voorschotten. Na 6 jaar wordt de subsidie definitief vastgesteld en eventueel verrekend. Afhankelijk van de hoogte van het subsidiebedrag, wordt de mate van verantwoording bepaald: van opstellen van een nieuw inspectierapport tot ook een financieel verslag.

Meer weten? Kijk op <https://www.monumenten.nl/> of neem contact met ons op!

Aanvullend op de subsidie voor het reguliere onderhoud van het rijksmonument kan de eigenaar subsidie aanvragen voor het uitvoeren van een verduurzamingsonderzoek. De subsidiabele kosten van een verduurzamingsonderzoek bedragen € 4.000,-

Subsidie herbestemming

Er zijn twee landelijke regelingen voor herbestemming met als doel duurzaam gebruik van monumenten en van gebouwen met een cultuurhistorische waarde te bevorderen. De regelingen voorkomen dat monumenten waarvoor een nieuwe functie lastig te vinden is, langere tijd leeg staan en daardoor snel achteruit gaan.

De twee regelingen zijn:

- **Haalbaarheidsonderzoek:** aanvraag van minimaal 10.000 maximaal 25.000, 70% subsidie
- **Wind- en waterdicht:** aanvraag van minimaal 10.000 en maximaal 50.000, 70% subsidie

De subsidie is niet alleen voor rijksmonumenten, maar alle gebouwen met cultuurhistorische waarde (zijnde niet reguliere woonhuizen) kunnen een aanvraag indienen tussen 1 oktober en 30 november. Toekenning vindt plaats door middel van tendering. Denk erom: aanvragen vanuit professionele organisaties monumentenbehoud (POM) gaan voor in de tendering.

Vanaf 2020 kan deze regeling ook worden ingezet voor onderzoek naar **verduurzaming** van niet-woonhuismonumenten. Kijk [hier](#) voor meer informatie,

Restauratiefonds-hypothec

Als u binnenkort een rijksmonument gaat restaureren en/of onderhouden, komt u in veel gevallen in aanmerking voor een laagrentende Restauratiefonds-hypothec.

De Restauratiefonds-hypothec is een lening met een lage rente (vanaf 1%). De hoogte van de lening is afhankelijk van de instandhoudingskosten die u maakt (voor restauratie en/of onderhoud) en wordt bepaald door een bouwkundig bureau, geselecteerd door het Restauratiefonds. U kunt uw instandhoudingskosten voor 100% financieren. Meer informatie vindt u [hier](#).

Restauratiefondsplus-hypothec

Gaat u een rijksmonument (niet-woonhuis) omvangrijk restaureren en herbestemmen? Dan kunt u een laagrentende Restauratiefondsplus-hypothec aanvragen. Neem voordat u start eerst contact op met het [Restauratiefonds](#).

Annuiteitenlening Restauratiefonds

Dit is een aanvullende lening voor bijvoorbeeld een nieuwe keuken of badkamer, of voor de aankoop van een pand. Hierbij gelden marktconforme tarieven.

Monumenten-hypothec

Gaat u een monument aankopen of gaat u uw monument restaureren? Dan kunt u mogelijk gebruik maken van de Monumenten-hypothec. Het maakt niet uit of het een rijksmonument, gemeentelijk of provinciaal monument betreft. Voorwaarde is wel dat u het monument restaureert en eventueel verduurzaamt. Meer informatie vindt u [hier](#).

Duurzame Monumenten-Lening

Wilt u energiebesparende maatregelen toepassen in uw monument? Het Restauratiefonds biedt hier ook financieringsmogelijkheden voor. Vaak met een lage rente. Bijvoorbeeld met de Duurzame Monumenten-Lening voor eigenaar-bewoners van rijksmonumenten. Meer informatie vindt u [hier](#).

Kerken Nevenfunctie-Lening

Met de Kerken Nevenfunctie-Lening financiert u werkzaamheden die de gebruiksmogelijkheden van de kerk verruimen. U kunt hierbij denken aan sanitaire voorzieningen, verwarming of een pantry. Met deze nevenactiviteiten kan de kerk extra inkomsten genereren. De Kerken Nevenfunctie-Lening kan ook ingezet worden voor duurzaamheidsmaatregelen of herbestedingskosten. Meer informatie vindt u [hier](#).

Duurzame Scholenfonds-lening

Met de Duurzame Scholenfonds-Lening kunt u duurzaamheidsmaatregelen in uw monumentale school financieren tegen een lage rente. Het gaat hierbij om maatregelen die leiden tot minder energieverbruik, duurzamer energieverbruik en verbetering van het binnenklimaat in de school. Eigenaren en/of gebruikers van een rijks-, gemeentelijk- of provinciaal monument dat (na investering) in gebruik is als school voor (speciaal) basis en/of voortgezet onderwijs kunnen met de Duurzame Scholenfonds-Lening duurzaamheidsmaatregelen financieren. Meer informatie vindt u [hier](#).

-> Denk erom: bij alle subsidies en/of leningen geldt: er moet een **omgevingsvergunning** zijn afgegeven voor de werkzaamheden. Enkel 'regulier' onderhoud is vergunningsvrij.

-> Alle monumenteigenaren kunnen tegen gereduceerd tarief een abonnement afsluiten op de **Monumentenwacht** in hun provincie. Voor de provincie Groningen geldt deze mogelijkheid ook voor eigenaren van karakteristieke panden.

Overige interessante Subsidies en Fondsen

J.B. Scholtenfonds en H.S. Kammingafonds

Verleent een bijdrage aan sociale en culturele noden in de provincie Groningen. Denk daarbij aan feestconcerten, boeken, theaterproducties, erfgoededucatie, maar ook renovaties dorpshuizen en restauraties monumenten. Aanvragen indienen voor elke vergadering. <http://www.jbs-hsk.nl>.

Hendrik Mullerfonds

Het Hendrik Mullerfonds subsidieert diverse culturele doelen van landelijke betekenis, zoals de restauratie van belangrijke rijksmonumenten als kerken, orgels en kunstvoorwerpen.

www.mullerfonds.nl (niet voor gebouwen die voor privé doeleinden worden gebruikt)

Stichting Jan Menze van Diepen

Voor het verkrijgen, beheren en tentoonstellen van voorwerpen (beeldende kunst, keramiek, gebruiksvoorwerpen, glas, curiosa, meubelen, etc.) www.vandiepencollectie.nl

Bouwfonds Cultuurfonds

Voor het ondersteunen van initiatieven die bijdrage aan kwaliteit en beleving van de openbare ruimte.

Aanvragen voor 30 maart of 31 augustus 2023. <https://www.bpdcultuurfonds.nl/>.

Boerderijfonds

Stimuleert hergebruik van historische boerderijen door restauratie, verduurzaming en herbestemming te ondersteunen. In 2023 is er één aanvraagronde met als uiterste inzenddatum 1 september 2023

Voorwaarde is dat projecten nadrukkelijk een bijdrage leveren aan de leefbaarheid van het platteland en een meerwaarde zijn voor de directe leefomgeving. Naast financiële ondersteuning kunnen eigenaren vanuit het fonds ook met kennis worden ondersteund. www.boerderijfonds.nl

Adviesregeling Groningen.

Wil jij investeren en doorgaan met jouw bedrijf of maatschappelijke organisatie, maar zoek jij advies of nieuwe financiering om de gevolgen van de coronacrisis op te kunnen vangen? Heb je advies nodig over het opstellen van een businessplan, inzet van risicofinanciering of bedrijfsoverdracht? Met de Adviesregeling Groningen kun je 50% subsidie ontvangen voor het inhuren van een deskundige, met een maximum subsidie van €2.500,- <https://www.snn.nl/ondernemers/adviesregeling-groningen>

Op dit moment is de regeling gesloten, eventuele nieuwe openstelling is afhankelijk van vrijkomend budget.

Vernieuwing vaste presentatie erfgoed

Musea en erfgoedinstellingen kunnen subsidie krijgen om de presentatie van hun vaste collectie te vernieuwen. Door de collectie bijvoorbeeld met digitale middelen te presenteren blijft een museum aantrekkelijk om te bezoeken voor een breed publiek. Op die manier houden we de interesse voor ons Gronings erfgoed en de archeologie in stand en gaat de collectie langer mee.

Meer informatie over de regeling vindt u hier:

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/cultuur/vernieuwing-vaste-presentatie-erfgoed/>

Diverse regelingen voor verduurzaming

SamenZONderAsbest

Eigenaren van asbestdaken werken samen met lokale energiecoöperaties om asbestdaken te saneren en te vervangen door zonnepanelen. De eigenaar van een asbestdak kan de investering van de asbestsanering in 15 jaar terugverdienen. Een energiecoöperatie van burgers huurt een dak met opwekinstallatie en zonnepanelen voor 15 jaar. Na deze periode worden de zonnepalen eigendom van de dakeigenaren. Het gaat om een proef, waarin ruimte is om 120 asbestdaken in te ruilen voor zonnedaken. De proef loopt tot 31 december 2023.

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/klimaat-en-energie/samenzonderasbest/>

9% BTW regeling

Voor **isolerende maatregelen** bij woningen ouder dan 2 jaar geldt vooralsnog de 9% BTW regeling.

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/btw/tarieven_en_vrijstellingen/diensten_9_btw/werkzaamheden_aan_woningen/isoleren_van_woningen

Subsidie verduurzaming en verbetering Groningen – binnen versterkingstraject

Ben jij eigenaar van een woning of gebouw dat in het versterkingsprogramma van Nationaal Coördinator Groningen (NCG) zit? Dan zijn er verschillende subsidies beschikbaar. Deze subsidies kun je gebruiken om je woning of ander gebouw energiezuinig te maken én te verbeteren.

<https://www.snn.nl/particulier/subsidie-verduurzaming-en-verbetering-groningen>

Subsidie verduurzaming en verbetering Groningen – buiten versterkingstraject

Voor woningen buiten het versterkingstraject, maar binnen het [postcodegebied](#) waar de waardedalingsregeling geldt, inclusief de postcodes 9679, 9681 en 9682, kan mogelijk gebruik gemaakt worden van de [Subsidie Verduurzaming en Verbetering Groningen – € 10.000](#)

Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing (ISDE)

Deze regeling is zowel beschikbaar voor [woningeigenaren](#) als voor [zakelijke gebruikers](#).

De energiebespaarlening,

Is een regeling waarbij tot €25.000,- tegen gunstige rente een lening kan worden afgesloten voor energiebesparende maatregelen.

Kijk voor meer informatie op de website van het warmtefonds: <https://www.warmtefonds.nl/particulieren>

Teruggave BTW aanschaf zonnepanelen.

<https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/btw/content/particulier-zonnepanelen-21>

Let op! Heeft u een erfgoedpand? Dan kan het zijn dat het plaatsen van zonnepanelen niet zondermeer mogelijk is. U kunt hierover meer lezen in de brochure [Ruimte voor zon!](#)

- Naast de energiebespaarlening zijn er verschillende duurzaamheidsleningen bij de diverse banken en subsidies bij gemeenten. Kijk voor regionale potjes op www.energiesubsidiewijzer.nl

Subsidie klimaat gemeente Groningen

Samen met bewoners en bedrijven willen de gemeente het grondgebied beter beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Daarom stellen ze subsidie beschikbaar voor het aanbrengen van meer groen en voor de opvang van regenwater. Het budget voor 2023 is helaas op, via het [contactformulier](#) van de gemeente Groningen kunt u aangeven op de hoogte gehouden te willen worden van de openstelling in 2024.

<https://gemeente.groningen.nl/subsidie-klimaat-aanvragen>

Veteranen fonds

Om de herinnering aan oorlog-erfgoed levend houden: <http://www.v-fonds.nl>.

Stichting Drs. Cor van Zadelhoff Fonds

Ontwikkeling van bijzondere projecten op het gebied van behoud beeldbepalende gebouwen en bejaardenzorg. Via Zadelhoff bv: <https://www.zadelhoff.nl/>

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting

Maatschappelijk financiering op het terrein van wonen, wijken en stedelijke vernieuwing.
<https://www.svn.nl/particulieren/>.

Stichting TBI Fundatie

Voor restauratie van belangrijke (uitzonderlijke) rijksmonumenten, onderdeel van TBI Holdings (Stichting TBI) www.tbi.nl

Diverse financieringen en subsidies via RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland)

Haalbaarheidsonderzoek

Denk aan de subsidie voor het laten uitvoeren van een [haalbaarheidsonderzoek](#) naar de technische en economische risico's van een voorgenomen innovatieproject. Vanaf 2021 staat deze subsidie alleen open voor MIT haalbaarheidsprojecten waarvan de activiteiten passen binnen het LNV programma Duurzame visserij en aquacultuur. Deze regeling is tijdelijk gesloten.

Vroege fasefinanciering

Of een (laagrentende) lening voor starters en mkb-ondernemingen om te laten onderzoeken of hun ideeën kans van slagen hebben op de markt: de [Vroegefasefinanciering](#) (VFF).

Diverse overige fondsen en subsidies

Zoals de [subsidies](#) van provincie Groningen, als:

Fonds Nieuwe Doen Groningen

Voor maatschappelijke initiatieven is er de komende tijd in totaal 25 miljoen euro beschikbaar in de vorm van leningen via het Fonds Nieuwe Doen Groningen. Dit fonds ondersteunt projecten gericht op zorg, leefbaarheid en energie. <https://www.fondsnieuwedo.nl/>

Bewonersinitiatieven (loket leefbaarheid) - Hebt u als inwoner of groep inwoners in het aardbevingsgebied een kleinschalig initiatief dat uw woon- en leefomgeving beter, mooier en leuker maakt? Dan kunt u gebruikmaken van deze subsidieregeling tot maximaal 10.000,-. <https://www.loketleefbaarheid.nl/>

Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL).

Voor grondeigenaren die maatregelen willen nemen om landbouwgrond in te richten als natuurgebied en voor eigenaren die hun landbouwgrond blijvend willen omvormen naar natuur zijn er subsidies vanuit de regeling <https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/natuur-en-landschap/kwaliteitsimpuls-natuur-en-landschap-skn/> (op dit moment gesloten voor aanvragen)

Subsidie ruimtelijke kwaliteit

Deze subsidie is bedoeld voor onderzoek om de kwaliteit van het landschap en de bebouwing in beeld te brengen. Ook is er geld voor de inzet van ontwerpers op het gebied van stedenbouw en landschap. Met deze subsidie wil de provincie de ruimtelijke kwaliteit van onze provincie verbeteren en onder de aandacht

brengen zodat deze aantrekkelijk blijft voor inwoners en bezoekers.

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/natuur-en-landschap/ruimtelijke-kwaliteit/>

Waddenfonds

Dit fonds investeert in initiatieven en projecten die de ecologie en duurzame economische ontwikkeling van het Waddengebied versterken. Daarnaast draagt het Waddenfonds bij aan het Investeringskader Waddengebied (IK), een meerjarig investeringsprogramma in grote projecten in het Waddengebied van de drie waddenprovincies Groningen, Fryslân en Noord-Holland.

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/natuur-en-landschap/waddenfonds/>

Amateurkunst, cultuurparticipatie en erfgoed

Activiteiten van cultuur- en erfgoedinstanties gericht op Groningse deelnemers en publiek, maken aanspraak op de subsidie Amateurkunst, cultuurparticipatie en erfgoed. Met deze regeling moedigt de provincie instanties aan om nieuw culturaanbod te maken.

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/cultuur/amateurkunst-cultuurparticipatie-en-erfgoed/> In 2023 kunt u uw aanvraag doen voor 1 februari, 1 april, 1 juni, 1 september en 1 november.

LEADER Oost-Groningen

Het Europees subsidieprogramma LEADER Oost-Groningen ondersteunt initiatieven van inwoners, ondernemers en organisaties uit Oost-Groningen voor het versterken van de economie, leefbaarheid en toerisme. LEADER Oost-Groningen bestrijkt het gebied van de gemeenten Oldambt, Midden-Groningen (geldt alleen voor het voormalige gemeente Menterwolde deel), Veendam, Pekela, Stadskanaal en Westerwolde. (NB. ook voor herbesteding belangrijke erfgoedpanden in het gebied.)

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/werken-en-ondernemen/leader-oost-groningen/>

Zorg en voorzieningen

Met deze subsidieregeling wil de provincie Groningen de voorzieningen en de zorg in onze provincie versterken, verbeteren en toekomstbestendig maken. Hebt u een goed idee voor het samenvoegen van meerdere functies en voorzieningen in 1 gebouw en maakt de functie 'zorg' daar onderdeel van uit, bijvoorbeeld een huisarts- of fysiotherapiepraktijk, buurt- of thuiszorg? Of hebt u plannen om de zorg te verbeteren en toekomstbestendig te maken? Dan kunt u wellicht gebruikmaken van deze subsidieregeling.

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/wonen-en-welzijn/zorg-en-voorzieningen/> Aanvragen moeten binnen zijn voor 15 oktober 2023.

Transitiefonds Particuliere Woningvoorraad

Dit fonds wordt ingezet voor het bevorderen van een duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad. Wanneer u als gemeente leegstand en/of verpaupering van particuliere woningen tegen wilt gaan met sloop of onttrekking van woningen in slechte staat, dan kunt u in aanmerking komen voor deze subsidie.

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/wonen-en-welzijn/transitiefonds-particuliere-woningvoorraad/>

VSB fonds

steunt culturele projecten waarbij de focus ligt op publiek en deelnemers: bijzondere, niet-reguliere projecten op het gebied van kunsten en cultureel erfgoed gericht op professionalisering, behoud, vernieuwing en diversiteit. U moet kunnen aantonen wat u bij de deelnemers of het publiek teweeg wilt brengen. En uw project zorgt voor directe verbinding of ontmoeting tussen kunst en mensen. Meer informatie vind u hier.

Bank Nederlandse Gemeenten Cultuurfonds:

stimuleren van activiteiten op gebied van kunst en cultuur (voor en door gemeenten). Meer dan lokale uitstraling. Voorbeeld-stellend. Uniek. Terughoudend bij aanvragen vanuit instanties die al overheidssubsidie ontvangen. <https://www.bngbank.nl/cultuurfonds/aanvraagprocedure> Aanvragen moeten voor 13 oktober 2023 worden ingediend

Cultuursubsidie

Rijkssubsidie voor instellingen die behoren tot Landelijke Culturele Basisinfrastructuur en voor projecten (slechts in uitzonderlijke gevallen). <https://www.cultuursubsidie.nl/over-het-cultuurstelsel/rijkscultuurfondsen>.

Mondriaanfonds

Landelijk [stimuleringsfonds](#) voor beeldende kunst en cultureel erfgoed (cultuur bezit). Bevordert bijzondere en vernieuwde projecten en activiteiten van beeldend kunstenaars, publicaties, bemiddelaars en instellingen.

- ➔ Ook voor projecten ontwikkeling nieuwe werkwijzen cultureel erfgoed (bijvoorbeeld jaar mobiel erfgoed 2014)

Fonds voor Cultuurparticipatie

Iedere Nederlander moet op termijn actief in aanraking komen met cultuur. Ondersteunt beleid en projecten langs de programmalijnen amateurkunst, cultuureducatie en volkscultuur. <https://cultuurparticipatie.nl/>

Jeugd cultuurfonds

Financiële ondersteuning voor kinderen van 4 tot 18 jaar om lid te kunnen worden van bijvoorbeeld een toneelclub of muziekschool. <https://jeugdfondssportencultuur.nl/voor-wie/>

Nederlands Filmfonds

Stimuleren van de filmproductie in Nederland. <https://www.filmfonds.nl/>

Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten

Voor muziek, dans en theater. <https://fondspodiumkunsten.nl/>

Oranjefonds

Voor sociale initiatieven op het gebied van vrijwilligers, educatie, vergroten van participatie. <https://www.oranjefonds.nl/geld-aanvragen>

Prins Bernhard Cultuurfonds

Stimuleert cultuur- en natuurbehoud.

- Lening voor restauratie van gaat via het NRF.
- Het Monumentenfonds 1818 laagrentende leningen tbv verbouwingen, renovatie en restauratie van gemeentelijke monumenten en monumentale kerken die (deels) een nieuwe bestemming krijgen. Primair in de provincie Zuid-Holland, regio West (Delft, Zoetermeer, Leiden, Den Haag, etc.).
- Piet Oudolf groen in de buurt fonds: 3.500 tot 5.000 euro voor projecten waarbij een braakliggend terrein wordt getransformeerd tot bijvoorbeeld buurt- of schooltuin.
- Fonds perzik van onsterfelijkheid: voor behoud, herstel en instandhouding van graven (van schrijvers).

<https://www.cultuurfonds.nl/aanvragen>

SNS REAAL Fonds

(fonds 21): projecten en programma's voor Kunst & Cultuur en Jongeren & Maatschappij (muziek, film, literatuur, educatie). <https://www.fonds21.nl/>

Stichting Doen

projecten op het gebied van Duurzame Ontwikkeling, Cultuur, Welzijn en Sociale Cohesie (zichtbaar maken van baanbrekende initiatieven om andere te stimuleren). <https://www.doen.nl/>

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie

Voor architectuur (stedenbouw, landschapsarchitectuur en ruimtelijke ordening), vormgeving, e-cultuur en crossovers. <https://www.stimuleringsfonds.nl/subsidies>

Stichting Ammodo:

ontwikkeling van kunst en wetenschap door projecten, onderscheidend op internationaal niveau (beeldende kunst, muziek, podiumkunst, literatuur en architectuur). <https://www.ammodo.org/>

Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij

ondersteuning bij opzetten van uw [project](#).

Jantje Beton

speeltuinen en activiteiten met 'vrij buiten spelen'. <https://jantjebeton.nl/>

Johan Cruyff Foundation

schoolpleinen, sportactiviteiten voor de jeugd en sportaccommodaties. <https://www.cruyff-foundation.org/>

Skan-fonds

schept kans voor mensen in kwetsbare situaties. Voor organisaties die zich richten op de versterking van sociale cohesie, zorg voor kwetsbare mensen en behoud van (im)materieel religieus erfgoed.

<https://www.kansfonds.nl/>

Fundatie Van den Santheuvel, Sobbe

voor maatschappelijke projecten <https://www.fundatiesobbe.nl/>

Stichting weeshuis der doopsgezinden

projecten op het gebied van jongeren opvang, verzorging, educatie en welzijn.

<https://www.weeshuisdoopsgezinden.nl/>

Regio Groningen-Assen

economisch kerngebied verder doorontwikkelen. <https://regiogroningenassen.nl/>

Agenda voor de Veenkoloniën

innovatieve landbouw. <https://www.innovatieveenkolonien.nl/>

SNS fondsen

per kern, als:

www.snsfondseemsmond.nl

www.snsfondsgrijpskerk.nl

Stichting Wildervank fonds

steun geven aan initiatieven uit de gemeenschap. <http://www.stichtingwildervankfonds.nl/>

Het Fonds: ondernemersfonds Groningen,

stimuleren samenwerking, maatschappelijke verantwoordelijkheid en betrokkenheid.

<https://www.ondernemersfondsgroningen.nl/>

Fonds voor de landbouw in de provincie Groningen

Het Fonds ten behoeve van de Landbouw in de provincie Groningen verleent financiële bijdragen aan initiatieven, die de landbouw in de Provincie Groningen ondersteunen. En doordat het Fonds Groningen 1948 erin is opgenomen verleent het Fonds ten behoeve van de Landbouw ook bijdragen aan activiteiten op het terrein van industrie, handel, nijverheid en op het terrein van het sociale en culturele leven. Deze activiteiten dienen de provincie Groningen bekend te maken en in deze provincie plaats te vinden.

<http://www.fondslandbouwgroningen.nl/>

Kunstraad Groningen:

subsidies voor amateurkunst, kunst & economie, wijk als werkplaats. <https://kunstraadgroningen.nl/>

Hazewinkelfonds

eenmalige bijdrage voor sociale, maatschappelijke ondersteuning particulieren in de provincies Groningen en Drenthe. <https://www.hazewinkelfonds.nl/>

Emmaplein Foundation:

charitatieve, culturele, wetenschappelijke en algemeen nut beogende instellingen.

<https://emmapleinfoundation.nl/>

St. Madurodam Steunfonds:

jeugd met achterstand. Bijvoorbeeld bijdrage aan duurzame gebruiksgoederen.

<https://www.madurodam.nl/nl/organisatie/goede-doelen>

Haella Stichting:

ouderen en jeugd met bijdrages voor computers en meubilair. <https://www.haella.nl/>

Richard Kraijceck Foundation:

Kinderen in aandachtswijken in staat stellen om dicht bij huis met elkaar te spelen en te sporten.

<https://kraijceck.nl/>

Fonds Sluyterman van Loo:

het welbevinden van ouderen. Ondersteunt projecten die zich richten op versterken van zelfredzaamheid van ouderen en behoud van autonomie en waardigheid. <https://www.fondssluytermanvanloo.nl/>

Stichting Het R C Maagdenhuis:

het bevorderen ontmoeting en zingeving. <https://www.maagdenhuis.nl/>

M.O.A.C Gravin van Bylandt Stichting:

financiële steun bieden aan rechtspersonen die het algemene belang van mens en dier in Nederland beogen. <https://www.bylandtstichting.nl/>

Fondsen voor ouderen:

een project of een initiatief met in de hoofdrol de doelgroep ouderen. <https://www.fondsenvoorouderen.nl/>

Maatschappij van Welstand

ondersteuning van het protestantisme, via <https://www.protestantsefondsen.nl/>

Stichting tot behoud van het Nederlandse orgel

voor restauraties van historische orgels. <http://www.sbno.org/>

Stichting Marthe Havingafonds

voor behoud van Groninger orgelkunst. <http://marthehavingafonds.nl/>

Meindersma – Sybenga stichting

behoud van natuurmonumenten (voornamelijk Friesland) en restauratie (monumentale) kerken en orgels.

<https://stichting.moment.online/meindersma-sybenga-stichting>

Stichting Orgelfonds Mooy

herstel of wederopbouw van voor cultuurhistorie belangrijke orgels. <http://www.orgelfondsmooy.nl/>

Websites

<https://www.ideeenbankgroningen.nl/>

<https://www.lokaleenergievoorwaarts.nl/financiering/>

<https://mijnsubsidie.com/>

<https://www.crowdfunding.nl/>

<https://www.arsdonandi.nl/>

<https://www.degroenemenukaart.nl/nl>

<https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/>